

Asia: VN/538/2019-422

Ehdotukset jätealan asetuksiksi (EU:n jätesäädöspaketti)

Jätehuollon järjestämistä koskevat yleiset vaatimukset (luku 2)

- Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ehdotetun jäteasetuksen luvusta 2 ja sen perusteluista.

Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää hyvänä, että 10 §:n lisätään kohta 6), joka vaatii alueellisen vastaanottoaikojen jäteastian täyttymisen seurantaan siten, että astioiden tyhjentäminen tehdään ajoissa eikä jätteen vastaanottoon aiheudu katkoksia. Alueellisten keräyspisteiden osalta tulee valituksia, että astiat ovat usein täynnä, mistä syystä vastaanottoaikoilla esiintyy myös roskaantumista, kun jätteitä ei voida jättää astioihin.

13 § ei rajaa mitenkään sitä, millaista jätettä tai millainen määrä jätettä voidaan hyödyntää maantäytössä. Tämä saattaa aiheuttaa epäselvyyttä siitä, milloin jätteen sijoittaminen tai levittäminen on luvan tai ilmoituksen varaista. Olisi syytä lisätä vähintään perusteluihin maininta siitä, mitä jätteitä ko. kohta voi koskea ja milloin vaaditaan lupa/ilmoitusmenettely.

Jätteiden erilliskeräys ja hyödyntäminen (luku 4)

- Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ehdotetun jäteasetuksen luvusta 4 ja sen perusteluista

Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää kannatettavana erilliskeräysten lisäämistä ehdotuksen mukaisina. Ulottamalla erilliskeräys kaikkiin kiinteistöihin, joilla on vähintään viisi huoneistoa, parantaa kaikkien esitettyjen jätteiden kertymää ja edesauttaa jätedirektiivin kierrätystavoitteiden saavuttamista.

Ehdotuksen 27 § rakennus- ja purkujätteen erilliskeräyksen järjestämisvelvollisuudesta on hyvä ja näin jatkossa saadaan suurempiosa rakennushankkeissa syntyvistä jätteistä hyödynnettyä tai kierrätettyä. Tämä kuitenkin edellyttää, että kerättäville jätelajeille on olemassa uudelleenkäyttö- tai kierrätysmahdollisuus.

Rakennusjätteen raportointi tehtäisiin rakennusvalvontaviranomaiselle purkuilmoituksen yhteydessä. Lainsäädännöllä tulee varmistaa, että määrätieto siirtyy myös ympäristönsuojelun tietojärjestelmiin, josta sitä voidaan seurata. Ilmoituksen tekovaiheessa syntyvän jätteen määrätieto on yleensä hyvin karkea arvio, joten se ei välttämättä tuota todenmukaista tietoa rakennusjätteen määrästä.

Pykälän 30 lisääminen on perusteltua ja jätedirektiivin tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellista.

Kirjanpito jätteistä, siirtoasiakirja ja viranomaiselle toimitettavat tiedot (luku 5)

- Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ehdotetun jäteasetuksen luvusta 5 ja sen perusteluista.

34 §:ssä on tarkennettu ja lisätty kirjanpitovelvoitteita koskien vaarallista jätettä ja POP-jätettä. Muutos on sinänsä kannatettava, mutta tulee edellyttämään tarkentavaa lisäohjeistusta toiminnanharjoittajille ja valvojille, jotta raportointi saadaan vastaamaan asetuksen vaatimuksia.

34 §:n 3 momentissa täsmennetään jätteen tuottajan velvollisuutta merkitä kirjanpitoon toiminnan ominaisjättemäärä. Ominaisjättemäärä toimii mittarina monissa toiminnoissa ja lisää toimijoiden tietoisuutta tuottamistaan jätteistä ja kannustaa jätteen määrän vähentämiseen. Ominaisjättemäärä ei kuitenkaan sovellu käyttökelpoiseksi mittariksi jätteenkäsittelylaitosten toimintaan, eikä sen seuranta kerro jätteenkäsittelylaitosten toimenpiteistä jätteiden vähentämiseksi tai uusiokäyttämiseksi.

Jätteen alkuperää koskevan raportoinnin ehdotetaan laajenevan koskemaan laajempaa joukkoa. Sako- ja umpikaivolietteen osalta tulee jatkossa eritellä alkuperä asumisessa, kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa sekä muussa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvään. Tiedon saaminen vaatii sen, että jätteenkuljettaja raportoi kuljettamansa jätteen alkuperän lietteen vastaanottajalle riittävällä tarkkuudella. Jotta riittävä tieto saadaan, tulee jätteenkuljettajia informoida uudesta vaatimuksesta laajasti.

Jätteen tyyppien raportoinnin laajentuessa koskemaan myös POP-jätteitä ja elintarvikejätteitä, tulee varmistua siitä, että tietojärjestelmät mahdollistavat raportoinnin velvoitteen tullessa voimaan. Muuten tietoa on mahdoton vaatia raportoitavaksi.

Yhdyskuntajätevesilietteen osalta on ehdotettu uusia raportointivelvoitteita sekä lietteen tuottajalle että vastaanottavalla maataloudenharjoittajalle. Koska sekä puhdistamoiden, lietteen käsittelijöiden, että maanviljelijöiden osalta on toimijoita, jotka eivät ole ympäristölupavelvollisia, on

raportointivelvollisuus ELY-keskukselle lietteen osalta heille täysin uusi. Tämä on huomioitava myös raportoinnin aloittamisen aikataulussa. Osa lietteen käsittelijöistä on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvomia.

Todellisuudessa yhdyskuntalietettä vastaanottavat vain hyvin harvat maatilat. Kaiken kaikkiaan ehdotus tuo sekä maatiloja että hallintoa rasittavaa uutta byrokratiaa, minkä vuoksi vaatimukset mm. kirjattavista tiedoista ja tietojen ilmoittamisesta tulisivat olla nykyisistä toimintavoista johdettuja. Vaikuttavuutta voidaan kehittää luonnoksessa esitetyllä tavalla ilman uuden merkittävästi lisääntyvän byrokratian ja resurssien tarpeen kasvuakin.

Merkitsemissä ja tietojen erittelyssä esitetyt tiedot melkein pä vastavat niitä tietoja, jotka ovat maatalousviranomaisten tiedossa maatioista. Tiloilla on olemassa maataloushallinnossa maatilakohtainen tilatunnus, jonka alta löytyvät kaikki asetusehdotuksessa mainitut tiedot. Osa tiedoista on suoraan tilatunnukseen liittyvinä maatiilan perustietoina ja osa maatiilan osakkaiksi merkittyjen osallisten tietojen alta. Maatiilat ja osakkaat voivat olla luonnollisia tai juridisia henkilöitä. Yhdeksi tilan osakkaaksi on kuitenkin aina merkittävä maatiilan ensisijainen viljelijä, jonka on oltava luonnollinen henkilö ja on siis se henkilö, jonka kanssa asioidaan.

Asetuksessa on huomioitava, että raportoinnin ei tule kuormittaa lisää maanviljelijöitä, vaan raportointi tulee yhdistää siten, että tiedot käytetyn lietteen osalta voidaan toimittaa muun jo olemassa olevan raportoinnin yhteydessä yhdellä kertaa. Tässä tulisi käyttää esim. olemassa olevaa Ruokaviraston VIPU-tietojärjestelmää. Samalla tulisi miettiä, voidaanko raportointi yhdistää viljelijöiden tekemään ns. syysilmoitukseen.

Vuosi-ilmoituksen tekeminen sujuisi parhaiten nykyisiä maataloushallinnon tietojärjestelmiä hyödyntäen. Sähköisen Vipu-asiointipalvelun kautta yhdyskuntajätteen levitystä koskevat tiedot voivat olla helpokosti kerättävissä. Viljelijöiden tulee kuitenkin ympäristökorvausjärjestelmän ja nitraattiasetuksen velvoittamina kirjata peruslohkojen kasvulohkotasolla levitetyt lannoitteet.

Koska pääosa maanviljelyksen raportoinnista tehdään Ruokaviraston järjestelmien kautta, tulee riittävällä määrärahalla ja resurssoinnilla varmistaa, että raportointijärjestelmät kaikkien viranomaisten osalta ovat valmiina ajoissa vuoden 2022 raportointiin ja järjestelmät ns. keskustelevat keskenään eli tarvittavat tiedot saadaan Ruokaviraston järjestelmistä jäte- ja ympäristötietojärjestelmiin.

Asetukseen tulisi kirjata vaadittu paikkatieto tarkemmin siten, että se esitetään maanviljelijän toimesta kasvulohkotasolla, jotta paikkatieto saadaan raportoitua eteenpäin komissiolle.

Ehdotuksesta puuttuu myös tieto siitä, minkä viranomaisen tehtäviin tietojen tarkistaminen tai hyväksyminen tulee kuulumaan.

Myös ympäristönsuojelun tietojärjestelmän YLVAn osalta tulee raportointialustaa kehittää siten, että kaikki asetuksen vaatimat tiedot voidaan toimittaa sähköisesti vuosiraportoinnin yhteydessä. Myös tietosuojaa koskevat asiat tulee huomioida, mikäli järjestelmään syötetään maatalouden harjoittajan tunnistetietoja, joita ehdotetaan liitteessä 5. Tunnistetietona voitaisiin käyttää myös tilatunnusta, joka annetaan jokaiselle viljelijälle.

Tietojärjestelmien kehittämisessä on huomioitava kaikki asetuksen muutoksessa esitetyt muutokset ja varattava niihin riittävät määrärahat ja resurssit niiden toteuttamiseen. Lisääntyviin tehtäviin tulee myös valvontaviranomaisille varata riittävät resurssit.

Muut asetuksen säännökset

- Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ehdotetun jäteasetuksen muista säännöksistä ja niiden perusteluista.

Ehdotuksen § 46: perusteluista poiketen, Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että jätehuoltorekisteriin tehtävä hakemus tulisi tehdä ensisijaisesti sähköisen YLVA-tietojärjestelmän kautta eikä lomakkeilla. Lomakkeiden käytöstä tulee vähitellen luopua, jotta tiedot saadaan jo hakijan toimesta olemassa olevaan toimivaan järjestelmään. Lomakkeiden käyttö olisi enemmänkin poikkeus.

Ympäristönsuojeluyksikön pääsy liikennelupia koskeviin tietoihin tulee varmistaa.

Ehdotuksen § 48 muuttaa jätteenkuljettajalle annettavan otteen sisältöä. Sisällön muuttuessa tulee tietojärjestelmästä saada otteeseen tulevat tiedot automaattisesti.

Ehdotuksen 51 § mukaan Valtakunnallisen jätesuunnitelman sisältövaatimuksista jätetään pois tiedot käytöstä poistetuista kaatopaikoista ja muista käsittelypaikoista sekä toimista niiden kunnostamiseksi. Tämä on kannatettava muutos, koska kuten perusteluissakin todetaan, kohteita koskevat tiedot sisältyvät Maaperän tilan tietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetukset ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä

viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ehdotetuista muutoksista ympäristönsuojelusta, PCB-laitteistojen käytön rajoittamisesta ja PCB-jätteen käsittelystä sekä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettuihin asetuksiin sekä niiden perusteluista.

-

Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ehdotetuista muutoksista kaatopaikka-asetukseen sekä niiden perusteluista.

-

Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ehdotetusta pakkaus- ja pakkausjäteasetuksesta ja sen perusteluista.

-

Valtioneuvoston asetukset käytöstä poistettujen renkaiden erilliskeräyksestä ja hyödyntämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, paristoista ja akuista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ehdotetuista muutoksista käytöstä poistettujen renkaiden erilliskeräyksestä ja hyödyntämisestä, sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta, paristoista ja akuista sekä romuajoneuvoista sekä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta ajoneuvoissa annettuihin asetuksiin ja niiden perusteluista.

-

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne muista mahdollisista jätealan asetuksiin liittyvistä asioista.

-

Varsinais-Suomen ELY

Porthen Saila
Varsinais-Suomen ELY-keskus